

به نام خدا

بررسی دریافت حق فنی در داروخانه‌ها

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۳.....	تبیین وضعیت موجود
۴.....	بررسی موضوع دریافت حق فنی با نگاه به قوانین مرتبط
۶.....	بررسی کارشناسی موضوع دریافت حق فنی در داروخانه‌ها
۶.....	۱. برآورد میزان حق فنی دریافت شده در داروخانه‌ها
۸.....	۲. بررسی دریافت حق فنی از بعد کارشناسی
۹.....	۳. بررسی دریافت حق فنی از بعد منطقی
۱۰.....	جمع‌بندی
۱۳.....	پیشنهاد

کد موضوعی: ۲۱۰

شماره مسلسل: ۹۳۴۷

دفتر: مطالعات اجتماعی

آذر ماه ۱۳۸۷



بررسی دریافت حق فنی در داروخانه‌ها

چکیده

دریافت مستقیم حق فنی^۱ در داروخانه از بیماران در کشور ایران دارای شرایط ویژه‌ای است. سابقه این امر به اوایل دهه ۶۰ بازمی‌گردد. این هزینه تقریباً در قبال تمامی خدمات دارویی ارائه شده در داروخانه حتی ارائه داروهای بدون نیاز به تجویز پزشک^۲ به‌طور مستقیم از بیماران مطالبه و دریافت می‌شود و نوعاً بیماران در قبال پرداخت این هزینه، خدمت ملموسی دریافت نمی‌کنند.

موضوع دریافت حق فنی در داروخانه‌ها صرف‌نظر از وجود یا فقدان پشتوانه قانونی و توجیه کارشناسی و منطقی و ... موجب بالا رفتن سهم مردم از هزینه‌های دارویی برخلاف قانون چهارم توسعه کشور شده است که در ماده (۹۰) آن، صراحتاً هرگونه افزایش سهم مردم از هزینه‌های سلامت منع شده است.

در این گزارش سعی شده است ضمن بررسی وضعیت موجود و ذکر مستندات قانونی و کارشناسی مرتبط با موضوع حق فنی، برای حل مسئله پیشنهادهایی ارائه شود و با توجه به نارضایتی گسترده بیماران از پرداخت این هزینه، پیشنهاد شده این هزینه تحت پوشش بیمه قرار گرفته و از طرف سازمان‌های بیمه‌ای پرداخت شود و با محاسبه بار مالی این پیشنهاد، سهم آن در سرانه بیمه درمان محاسبه و پیشنهاد

1. Administration Charge
2. Over the Counter (OTC)



اضافه شدن آن به سرانه بیمه درمان داده شده است.

مقدمه

در دوران دفاع مقدس (اوایل دهه ۶۰) در چارچوب ثابت نگه داشتن قیمت‌ها، قیمت دارو نیز به‌شدت تحت کنترل و ثابت نگه داشته می‌شد.

این امر موجب شد قدرمطلق سود داروخانه‌ها کاهش یافته و داروخانه‌ها با از دست دادن انگیزه فعالیت به سمت تعطیلی و تغییر فعالیت حرکت کنند. برای رفع این مشکل در آن زمان، بنا به تصویب هیئت محترم دولت تصمیم بر آن شد که مبلغی تحت عنوان حق فنی برای جبران پایین بودن قدرمطلق سود فروش دارو در داروخانه‌ها در نظر گرفته شود.

با سپری شدن دوران بحرانی دفاع مقدس و آزاد شدن قیمت‌ها، قیمت دارو نیز ده‌ها برابر رشد کرد و به‌تبع آن سود فروش دارو نیز به‌طور چشم‌گیری افزایش پیدا کرد، ولی حق فنی با وجود رفع علل ایجادکننده آن همچنان از بیماران دریافت شد.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در نظر دارد در این گزارش وجوه منطقی وجود و دریافت حق فنی در داروخانه‌ها را بررسی کرده و موضوع را از دیدگاه‌های مختلف مورد نقد کارشناسانه قرار داده و در انتها برای حل مسئله پیشنهادی مطرح کند. بدین‌منظور برای استفاده از نقطه‌نظرات مراجع مرتبط با موضوع ازجمله وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و سازمان‌ها و نهادهای زیرمجموعه آن وزارتخانه به‌عنوان متولی حمایت از حقوق پرداخت‌کنندگان حق فنی و انجمن‌های داروسازان و داروخانه‌داران به‌عنوان متولیان حمایت از حقوق دریافت‌کنندگان حق



فنی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به عنوان ناظر قانونی ارائه خدمات کیفی توسط ارائه دهندگان خدمات مکاتباتی با آن مراکز به عمل آمد که از این بین کمیتة امداد امام خمینی (ره) و سازمان بیمه خدمات درمانی و وزارت رفاه و تأمین اجتماعی پاسخی به این مرکز ارائه ندادند و پاسخ‌های رسیده به مرکز از سوی سایر استعلام‌شوندگان نیز از دید مرکز فاقد پشتوانه علمی و کارشناسی لازم جهت استناد در گزارش بود.

تبیین وضعیت موجود

در حال حاضر در هنگام مراجعه به داروخانه برای دریافت دارو چه با نسخه و چه بدون نسخه و در بعضی از موارد حتی برای دریافت محصولات غیردارویی ارائه شده در داروخانه‌ها، علاوه بر سود متعارف برای فروش، مبلغی تحت عنوان حق فنی از بیماران مطالبه و دریافت می‌شود. مبلغ حق فنی معمولاً در جایی ثبت نمی‌شود و صرفاً به مبلغی که بیمار باید در قبال دریافت دارو بپردازد اضافه شده و به عنوان هزینه نهایی نسخه از بیمار دریافت می‌شود. براساس این بیماران نیز معمولاً متوجه پرداخت این مبلغ در بین مبالغ متعددی که داروخانه دریافت می‌کند نمی‌شوند و در صورت کنجکاوی و هرگونه سؤال در این رابطه نیز معمولاً با این پاسخ مواجه می‌شوند که داروخانه به‌طور قانونی مجاز به دریافت مبلغ حق فنی از بیماران است. نکته قابل تأمل در این رابطه این است که معمولاً به‌جز در موارد استثنایی بیماران به غیر از آنچه که توسط پزشک در مورد نحوه مصرف دارو در نسخه درج شده است عملاً خدمت دیگری در قبال پرداخت حق فنی از داروخانه دریافت نمی‌کنند.



این وضعیت در شرایطی است که بیماران به‌قدر کافی از بالا بودن سرسام‌آور قیمت دارو و عدم پوشش کافی بیمه‌ای در رنج و عذاب هستند و موضوع دریافت حق فنی که خارج از تعهدات بیمه‌ای نیز است فشار دیگری را بر گردن بیمار مستأصل وارد می‌آورد که موجب بروز نارضایتی فزاینده‌ای در بین ایشان می‌شود.

بررسی موضوع دریافت حق فنی با نگاه به قوانین مرتبط

مستند قانونی برای دریافت حق فنی در داروخانه‌ها، ابلاغیه وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۱۳۶۷ تحت عنوان «تعرفه حق خدمات فنی مسئولان فنی داروخانه‌ها» است که در آن ابلاغیه چگونگی دریافت و خدمات مشمول حق فنی مشخص شده است.^۱ براساس بند «۸» ابلاغیه مذکور فروش و ارائه داروهای فاقد

۱. به استناد قانون تنظیم هزینه‌های درمانی و بهداشتی مصوب ۱۳۵۹/۱۲/۱۰ بند «۱۵» ماده (۱) قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی مصوب ۱۳۶۷/۳/۳۰ مجلس شورای اسلامی تعرفه حق خدمات فنی مسئولان فنی داروخانه‌ها به شرح زیر تعیین و تصویب می‌گردد و اجازه داده می‌شود توسط داروخانه‌ها بر مبنای تحویل دارو در مقابل نسخه پزشک از مراجعین وصول گردد:

الف) به داروخانه‌ها اجازه داده می‌شود جهت نسخه‌هایی که به‌طور کامل پیچیده و تحویل مراجعین می‌گردد معادل ده درصد کل مبلغ نسخه، حداقل به میزان ۵۰ ریال دریافت کنند.

ب) چنانچه امکان تحویل کل اقلام دارو طبق نسخه ارائه شده برای داروخانه فراهم نباشد فقط معادل ۱۰ درصد بهای داروی تحویل شده دریافت می‌گردد.

ج) در صورتی که مبلغ کل قیمت نسخه پیچیده شده بیش از ۱۵۰۰ ریال باشد داروخانه حداکثر مجاز به دریافت ۱۵۰ ریال خواهد بود.

د) حداقل مبلغ دریافتی توسط داروخانه از مراجعین در مقابل نسخه‌هایی که به‌طور کامل پیچیده و تحویل داده می‌شود ۵۰ ریال و حداکثر مبلغ دریافتی توسط داروخانه از مراجعین در مقابل نسخه‌هایی که به‌طور کامل پیچیده و تحویل می‌گردد ۱۵۰ ریال می‌باشد.



نسخه (OTC) مشمول مفاد آن مصوبه نبوده و داروخانه نمی‌تواند در قبال ارائه آن نوع خدمات از بیماران حق فنی مطالبه و دریافت کند.

ابلاغیه اشاره شده با استناد به قانون تنظیم هزینه‌های درمانی و بهداشتی مصوب ۱۳۵۹/۱۲/۱۰ و بند «۱۵» ماده (۱) قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مصوب ۱۳۶۷/۳/۳ مجلس شورای اسلامی^۲ صادر شده است که در این قوانین به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجازه تعیین تعرفه‌های خدمات تشخیصی، درمانی و دارویی در زمینه‌های مختلف علوم پزشکی داده شده است. لازم به ذکر است که پس از آن نیز قوانین متعدد دیگری مانند قانون بیمه همگانی خدمات درمانی و قانون برنامه چهارم توسعه کشور (که در ماده (۹۰) آن قانون صراحتاً به عدم افزایش سهم مردم از هزینه‌های سلامت اشاره شده است)

ه) حق خدمات فنی موضوع این تعرفه صرفاً مربوط به خدمات علمی و تخصصی عرضه شده توسط مسئول فنی مجاز قانونی در داروخانه است و می‌بایست مسئول فنی داروخانه در تمامی ساعات فعالیت در داروخانه حضور داشته و شخصاً خدمات مزبور را ارائه کند.

و) مسئول فنی مجاز قانونی باید کلیه نسخ ارائه شده به داروخانه را پس از ارائه خدمات فنی مربوط و تعیین قیمت دارو و حق خدمات فنی، امضا نموده و به مهر نظام پزشکی و با مهر مسئول فنی داروخانه ممهور نماید.

ز) وجوه دریافتی موضوع این تعرفه جزو درآمدهای داروخانه محسوب می‌گردد.

ح) داروخانه‌ها موظف به فروش و ارائه داروهای OTC (فروش آزاد) به خریداران هستند و این امر مشمول مفاد این مصوبه نخواهد بود.

ط) در صورت تخلف از مفاد تعرفه‌های مذکور با متخلف طبق ضوابط قانونی مربوط رفتار خواهد شد.

۱. مصوبه‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۵۹/۱۲/۱۰، قانون تنظیم هزینه‌های درمانی و بهداشتی، ماده واحده - وزارت بهداشتی مکلف است ظرف مدت دو ماه جهت تنظیم صحیح و عادلانه هزینه‌های درمانی و بهداشتی مطالعات لازم را انجام و با تهیه آیین‌نامه‌های مربوط به موقع اجرا گذارد. قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه روز یکشنبه دهم اسفند ماه ۱۳۵۹ شمسی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده و شورای محترم نگهبان آن را تأیید کرده است.

۲. بند «۱۵» ماده (۱) قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی:

- تعیین مبانی محاسبه هزینه‌های خدمات تشخیصی و درمانی، دارویی، بهزیستی و تعیین تعرفه‌های مربوط در بخش دولتی و غیردولتی و تعیین شهریه آموزش‌های غیررسمی و آزاد در زمینه‌های مختلف علوم پزشکی.



به تصویب رسیده‌اند که با توجه به زمان تصویب و ابلاغ، ناسخ و منسوخ قوانین اشاره شده قبلی به‌شمار می‌روند. با تشکیل شورای عالی بیمه، تعرفه‌های خدمات تشخیصی، درمانی و دارویی پس از تصویب در شورای عالی از طریق مصوبه هیئت دولت ابلاغ می‌شد که از آن پس همه‌ساله و تا به حال با ابلاغ تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی، تعرفه حق فنی داروخانه‌ها نیز مشخص و اعلام می‌شود.

همان‌گونه که مشاهده می‌شود با توجه به شرایط موجود، حق فنی داروخانه‌ها در حال حاضر به یک حق خدشه‌ناپذیر تبدیل شده است، در حالی‌که فلسفه وجودی این حق ظاهراً برای رفع مشکلات مقطعی ایجاد شده در داروخانه‌ها و در شرایط بحرانی اشاره شده بود که مدت‌ها از سپری شدن آن وضعیت بحرانی گذشته و به‌نظر می‌رسد با در نظر گرفتن جمیع شرایط ازجمله تصویب و ابلاغ قوانین ناسخ و منسوخ قوانین پشتوانه حق فنی، امکان بازنگری در موضوع دریافت حق فنی در داروخانه‌ها وجود داشته باشد.

بررسی کارشناسی موضوع دریافت حق فنی در داروخانه‌ها

۱. برآورد میزان حق فنی دریافت شده در داروخانه‌ها

براساس گزارش‌های عملکردی سازمان‌های بیمه‌ای کشور، بار مراجعه هر نفر بیمه شده شهری به داروخانه ۴/۴۴ بار در سال است. در صورتی‌که جمعیت کشور ۷۰ میلیون نفر در نظر گرفته شود تعداد کل مراجعات سالیانه به داروخانه‌ها برابر خواهد بود با ۳۱۰,۸۰۰,۰۰۰ مورد مراجعه.

$$\text{مراجعه} = ۳۱۰,۸۰۰,۰۰۰ = ۴/۴۴ \times ۷۰,۰۰۰,۰۰۰$$



در صورتی که متوسط حق فنی دریافت شده بابت هر بار مراجعه به داروخانه ۷۰۰ تومان در نظر گرفته شود (این مبلغ برای سال ۱۳۸۷ در نظر گرفته شده است) کل حق فنی دریافت شده در داروخانه‌ها ۲۱۷,۵۶۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان خواهد شد.

تومان $۲۱۷,۵۶۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۷۰۰ = ۳۱۰,۸۰۰,۰۰۰$

براساس سالنامه آماری در سال ۱۳۸۵ تعداد داروخانه‌های کشور ۷۳۵۸ باب اعلام شده است که از این تعداد ۶۶۵۰ داروخانه متعلق به بخش خصوصی و ۴۶۷ داروخانه وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و ۲۴۱ داروخانه متعلق به سایر نهادها از جمله سازمان تأمین اجتماعی است. براساس آن درآمد ماهیانه هر داروخانه از محل دریافت حق فنی از بیماران مراجعه‌کننده به داروخانه به شرح ذیل قابل محاسبه است.

تومان $۲,۴۶۳,۹۸۰ = ۱۲ \div ۷۳۵۸ \div ۲۱۷,۵۶۰,۰۰۰,۰۰۰$

طبق محاسبه فوق متوسط درآمد ماهیانه هر داروخانه از محل دریافت حق فنی از بیماران مراجعه‌کننده به داروخانه مبلغ ۲,۴۶۳,۹۸۰ تومان در ماه است که به این میزان باید حق فنی دریافت شده بابت داروهای بدون نسخه (OTC) و حق فنی داروخانه‌های شبانه‌روزی از ساعت ۱۰ شب تا ۸ صبح (که ۱۰ درصد بیشتر از سایر ساعات شبانه‌روز است) و نیز حق فنی نسخ بیماران بستری را نیز اضافه کرد.

لازم به ذکر است که در حال حاضر بیمه‌شدگان روستایی در نظام ارجاع به هنگام دریافت خدمات سطح اول و بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی در هنگام مراجعه به مراکز درمانی ملکی سازمان تأمین اجتماعی حق فنی پرداخت نمی‌کنند.



۲. بررسی دریافت حق فنی از بعد کارشناسی

برای اطلاع از توجیه کارشناسی و منطقی موضوع، مکاتبات متعددی با مراجع ذی‌ربط شامل انجمن‌های صنفی و علمی مرتبط و کلیه دست‌اندرکاران امر دارو شامل معاونت غذا و دارو، معاونت سلامت وزارت بهداشت، درمان آموزش پزشکی، انجمن داروسازان، انجمن داروخانه‌داران و همچنین وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و مدیران عامل سازمان‌های بیمه‌ای کشور و... به عمل آمد که علی‌رغم پیگیری‌های متعدد، اکثر این مراجع پاسخی که بیانگر دلایل و توجیه علمی و کارشناسی برای موضوع دریافت حق فنی در داروخانه‌ها باشد به این مرکز ارائه ندادند و صرفاً با اشاره به مستندات قانونی اشاره شده به ذکر عواقب و پیامدهای حذف دریافت حق فنی در داروخانه‌ها از نظر کاهش درآمد داروخانه‌ها پرداخته‌اند و به‌نوعی دریافت حق فنی در داروخانه‌ها را یک حق خدشه‌ناپذیر دانسته‌اند.

با وجود این در جلسه‌ای که با عنوان جلسه شورای تدوین تعهدات دارویی سازمان‌های بیمه‌گر در دفتر برنامه‌ریزی بیمه‌های درمانی وزارت رفاه و تأمین اجتماعی با حضور نمایندگان سازمان‌های بیمه‌ای کشور، انجمن داروسازان، سازمان نظام پزشکی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت رفاه و تأمین اجتماعی در تاریخ ۱۳۸۷/۲/۱ تشکیل شده بود با مطرح شدن موضوع از طرف نماینده مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی مشخص شد که با توجه به گذشت حدود سه دهه از اجرای این امر، موضوع به‌نوعی به یک حق غیرقابل خدشه تبدیل شده و در حال حاضر شورای تدوین تعهدات دارویی سازمان‌های بیمه‌گر در حال تدوین دستورالعمل اجرایی حق فنی داروخانه‌هاست.



استدلال ارائه شده در شورای موصوف در رابطه با دریافت حق فنی در داروخانه‌ها به این شرح است که چون در هنگام دریافت دارو و سایر محصولات ارائه شده در داروخانه چه با نسخه و چه بدون نسخه، داروساز مسئول فنی داروخانه می‌تواند از پایه علمی خود برای راهنمایی بیمار در جهت استفاده از محصول ارائه شده استفاده کند، لذا این حق به‌منزله حق ویزیت داروساز و مسئول فنی از بیمار دریافت می‌شود و ارتباطی با سود اضافه شده به قیمت دارو و سایر محصولات ارائه شده در داروخانه ارتباط ندارد و به‌نوعی حق ویزیت داروساز محسوب می‌شود.

۳. بررسی دریافت حق فنی از بعد منطقی

در این قسمت به بررسی فلسفه علمی دریافت حق فنی از بیماران در داروخانه‌ها پرداخته می‌شود. موافقان دریافت حق فنی از بیماران در داروخانه‌ها معتقدند که بیماران به‌علت استفاده از علم داروساز برای چگونگی استفاده از داروهای تجویز شده و راهنمایی‌های علمی به‌عمل آمده ازسوی داروساز درخصوص عوارض و تداخلات دارویی احتمالی، باید هزینه پرداخت کنند. در این‌باره پرسش‌های زیر قابل طرح است:

(الف) آیا در سایر مراکز ارائه‌دهنده خدمات پاراکلینیکی شامل مراکز تصویربرداری، آزمایشگاهی، فیزیوتراپی و... که دارای مسئول فنی هستند از بیماران حق فنی دریافت می‌شود؟ در صورتی‌که مسئولین فنی آن مراکز درخواست دریافت حق فنی بابت خدمات ارائه شده خود از بیماران کنند چه پاسخی می‌توان به ایشان داد؟ به‌خصوص اینکه در آن مراکز نوعاً میزان راهنمایی و مشاوره‌ای که به بیماران



ارائه می‌شود بیش از داروخانه‌هاست.

(ب) آیا داروساز نباید در قبال هزینه‌ای که از بیمار دریافت می‌دارد خدمتی به بیمار ارائه دهد (امری که اکنون به‌خصوص در داروخانه‌های پرتردد بسیار نادر است)؟

(ج) آیا هیچ‌گونه شرح خدمتی در قبال دریافت حق فنی برای مسئولین فنی داروخانه‌ها (در مدت سه دهه دریافت حق فنی) تعریف شده است؟

(د) در صورت ارائه خدمات علمی مشاوره به بیماران، داروخانه‌ها قادر به پیچیدن چه تعداد نسخه در هر شیفت کاری خواهند بود و به‌عبارت دیگر قادر به پذیرش چه تعداد بیمار خواهند بود؟

بنابراین لازم است ترتیبی اتخاذ شود که داروخانه‌ها حداقل بیماران را به‌صورت شفاف در رابطه با دریافت این هزینه مطلع کنند و در قبال دریافت این هزینه راهنمایی و خدمات مشخص به بیماران ارائه دهند.

جمع‌بندی

با توجه به مطالب فوق‌الذکر به‌نظر می‌رسد بتوان موضوع دریافت حق فنی در داروخانه‌ها را از ابعاد ذیل مورد توجه و دقت قرار داد:

۱. با توجه به اینکه اتخاذ تصمیم مبنی بر اخذ حق فنی در داروخانه به‌دلیل شرایط خاص دوران دفاع مقدس و سیاست‌های تثبیت قیمت‌ها از جمله قیمت دارو و برای جلوگیری از زیان و تعطیلی داروخانه‌ها در آن زمان بوده است و بعد از آن قوانین



متعددی مبنی بر عدم افزایش OOP^۱ مردم که مخالف با قوانین و مستندات مرتبط با دریافت حق فنی است به تصویب رسیده است، با رفع شدن مشکلات آن دوران و منطقی شدن قیمت دارو و سود فروش آن به نظر می‌رسد بتوان در تصمیم اتخاذ شده در سه دهه قبل تجدیدنظر به عمل آورد.

۲. استفاده از علم و توانایی‌های مختلف در امر داروسازی جزء وظایف شغلی داروساز است که به موجب آن صلاحیت اداره داروخانه به ایشان اعطا شده است و نمی‌توان آن را کالایی جداگانه تلقی کرد و هزینه دیگری را علاوه بر سود متعارف فروش دارو و محصولات ارائه شده در داروخانه از بیمار مطالبه کرد. علاوه بر این همان‌گونه که ذکر شد در سایر مراکز پاراکلینیکی دارای مسئول فنی (مانند مراکز تصویربرداری و آزمایشگاهی و ...) چنین حقی در نظر گرفته نشده است و در صورتی که پرداخت حق فنی در داروخانه‌ها دارای توجیه باشد، مسئولین فنی سایر مراکز پاراکلینیکی نیز می‌توانند چنین تقاضایی را برای دریافت حق فنی مطرح کنند که به طور منطقی قابل رد کردن نبوده و در صورت تأیید، موجب اعمال فشار دیگری به بیماران یا سازمان‌های بیمه‌ای خواهد شد.

۳. اگر سودی که برای فروش دارو در داروخانه در نظر گرفته شده است کافی نیست می‌توان پس از کارشناسی‌های لازم آن را اصلاح کرد، ولی اینکه هزینه دیگری تحت هر عنوان از جمله حق فنی به بیماران تحمیل شود از آنجایی که آن هزینه در تقبل بیمه‌های درمانی نبوده و مستقیماً توسط بیمار پرداخت می‌شود موجب بالا رفتن OOP بیماران می‌شود. در حالی که در صورت اصلاح سود فروش دارو، سازمان‌های



بیمه‌گر مجبور به تقبل هزینه شده و از فشار به بیمار کاسته می‌شود.

۴. وجود تعرفه‌های مختلف و متعدد برای ارائه یک خدمت باعث ایجاد ابهامات بیشتر در گردش کار شده و بیماران به علت ابهامات موجود در صورت حساب خود امکان کنترل صحت و سقم هزینه‌های دریافتی را بیش از پیش از دست خواهند داد.

۵. براساس تجربه عملاً بیماران به غیر از آنچه توسط پزشک در مورد نحوه مصرف دارو در نسخه درج شده است غالباً خدمت دیگری از داروخانه دریافت نمی‌کنند و مسئله بررسی مغایرت‌های احتمالی داروها جزو وظایف پزشک و داروساز بوده و ارتباطی به بیمار ندارد که بخواهیم بر این اساس هزینه‌ای را به بیمار تحمیل کنیم.

۶. موضوع دریافت حق فنی می‌تواند موجب شود که برای مثال برای دریافت یک دارو با قیمت مشخص، چندین برابر ارزش آن دارو به عنوان حق فنی از بیمار مطالبه شود.

در نهایت با توجه به جمیع موارد فوق‌الذکر و با توجه به اینکه موضوع دریافت حق فنی در داروخانه‌ها در حال تبدیل شدن به یک حق غیرقابل خدشه است و در شرایطی که بیماران به قدر کافی از بالا بودن سرسام‌آور قیمت دارو ناراضی هستند و اینکه شرایط و دلایل ایجاد این قانون در حال حاضر رفع شده و مجوزهای قانونی اخذ حق فنی نیز به وسیله قوانین ناسخ و منسوخ از جمله ماده (۹۰) قانون چهارم توسعه کشور لغو شده است، لازم است هرچه سریع‌تر و به نحو مقتضی نسبت به حل این مسئله اقدام شود.



همان‌گونه که در بخش محاسبه بار مالی حق فنی اشاره شده است، کل مبلغ دریافت شده تحت عنوان حق فنی نسخ بیماران بیمه شده شهری مبلغ ۲۱۷,۵۶۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان در سال است که به این میزان باید حق فنی داروهای بدون نسخه و داروخانه‌های شبانه‌روزی از ساعت ۱۰ شب تا ۸ صبح (که ۱۰ درصد بالاتر از حق فنی دریافت شده در سایر ساعات شبانه‌روز است) و نیز حق فنی نسخ بیماران بستری را اضافه کنیم و در صورتی‌که این مبلغ به کل جمعیت کشور (۷۰ میلیون نفر) سرشکن شود می‌تواند حدود ۲۶۰ تومان به سرانه بیمه هر ایرانی اضافه کند.

$$\text{تومان } ۲۶۰ \simeq ۲۱۷,۵۶۰,۰۰۰,۰۰۰ \div ۷۰,۰۰۰,۰۰۰ \div ۱۲$$

با توجه به مطالب اشاره شده پیشنهاد صریحی که جهت حل این مشکل مطرح می‌شود این است که پرداخت این هزینه‌ها توسط مردم در عمل مغایر با اصل ۹۰ قانون برنامه چهارم توسعه بوده و موجب افزایش پرداخت از جیب و بالا رفتن سهم مردم از هزینه‌های درمان می‌شود و باید ترتیبی اتخاذ شود که مردم را از تحمیل این هزینه‌ها نجات داد ضمن اینکه تعدد رقم‌های پرداختی (شامل: فرانشیز، حق فنی، قیمت داروهای خارج از تعهد بیمه، مابه‌التفاوت قیمت داروهای خارجی و داخلی و ...) ابهامات بیماران را در پرداخت سهم واقعی‌شان از هزینه‌های درمان بیشتر می‌کند.

در اینجا مجدداً خاطرنشان می‌گردد همان‌گونه که در قبل نیز ذکر شد معمولاً به‌جز در موارد استثنایی بیماران به غیر از آنچه که توسط پزشک در مورد نحوه مصرف دارو در نسخه نوشته شده است عملاً خدمت دیگری در قبال پرداخت حق فنی از داروخانه دریافت نمی‌کنند.



بنابراین در صورتی‌که سازمان‌های بیمه‌ای این قبیل پرداخت‌ها را برای ادامه فعالیت داروخانه‌ها واقعاً ضروری می‌دانند باید این هزینه پس از تصویب در شورای عالی بیمه خدمات درمانی جزو تعهدات بیمه‌ها قرار گرفته و در نهایت بیماران به‌جز فرانشیز هزینه‌های جنبی و قیمت دارو مبلغ دیگری پرداخت نکنند.



شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۹۳۴۷

عنوان گزارش: بررسی دریافت حق فنی در داروخانه‌ها

Report Title:

نام دفتر: مطالعات اجتماعی (گروه بهداشت و درمان)

تهیه و تدوین: بابک سلطان‌زاده

ناظر علمی: محمدحسن طریقت‌منفرد

اظهار نظر کنندگان:

۱. معاونت غذا و دارو وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۲. معاونت سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۳. انجمن داروخانه‌داران و کاردان‌های داروسازی ایران

۴. انجمن داروسازان ایران

۵. سازمان تأمین اجتماعی

۶. سازمان خدمات درمان نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران

متقاضی: احمد توکلی (رئیس مرکز پژوهش‌ها)

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آنها:

۱. حق فنی (Administration Charge)

۲. داروخانه (Pharmacy)

۳. دارو (Medicine)

تاریخ انتشار: ۱۳۸۷/۹/۴